

Stichting Landelijk
Ongedocumenteerden
Steunpunt

Werkplan 2023

Inleiding

Stichting LOS ondersteunt het netwerk van de hulpverlening aan mensen zonder verblijfsvergunning. Wij doen dat door :

- informatievoorziening
- netwerkbevordering
- onderzoek en rapportages
- gezamenlijke lobby op thema's die relevant zijn voor (de hulpverlening aan) mensen zonder verblijfsvergunning

Stichting LOS heeft daarbij bijzondere aandacht voor de omstandigheden van ingeslotenen in vreemdelingendetentie en tijdens gedwongen uitzetting. Dit werk valt onder ons Meldpunt Vreemdelingendetentie.

In 2023 willen we onze organisatie versterken, door het opstarten van nieuwe projecten. We willen daardoor meer zichtbaar worden voor media en beleidsmakers, en een grotere impact genereren. We hebben daarvoor diverse projectvoorstellen geschreven waarvan we hopen dat het lukt om enkele hiervan te realiseren.

Inhoudsopgave

.....	1
Werkplan 2023	1
Inleiding.....	1
Inhoudsopgave.....	2
A. Informatievoorziening/ informatieuitwisseling	3
B. Netwerkbevordering.....	4
Netwerk NGO's in de LVV	4
Solidariteitsnetwerk betrokken burgers	4
Netwerk Activering	4
Netwerk Dreamers.....	4
Netwerk EU-burgers.....	5
Netwerk Vreemdelingendetentie	5
C. Onderzoek en rapportages	5
D. Lobby.....	6
Positieversterking NGO's in landelijke uitrol LVV	6
Stem van solidaire burgers versterken	6
Kansen geven door activering.....	6
NLse Dreamers zichtbaar maken	6
Rechten van EU-burgers bevorderen.....	7
Omstandigheden in Vreemdelingendetentie verlichten	7
Wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring beïnvloeden.....	7
Humaniteit tijdens deportaties	7
E. Organisatie	8
F. Begroting.....	8

A. Informatievoorziening/ informatieuitwisseling

Stichting LOS informeert en adviseert opvanginstellingen, hulpverleners, particulieren en ongedocumenteerden zelf over de materiële rechtspositie en verblijfsrechtelijke vragen van ongedocumenteerden. Wij doen dit door middel van:

- onze websites www.stichtinglos.nl, www.idereen-aandeslag.nl, www.geenstrafbaarstelling.nl, www.iLegalevrouw.nl, www.basicrights.nl.
- een telefonische helpdesk over de rechten van ongedocumenteerden en legaliseringsmogelijkheden
- diverse nieuwsbrieven: een uitgebreide juridische nieuwsbrief voor hulpverleners aan ongedocumenteerden, een korte nieuwsbrief (ook in het engels) voor migrantenorganisaties en vrouwenorganisaties, en een nieuwsbrief voor organisaties die zich met EU-burgers bezighouden.
- het organiseren van bijeenkomsten zoals het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning (algemeen), over activering, over de rechten van EU-burgers.
- actieve deelname aan het Netwerk Juridische Hulp, plaatsen van relevante gezamenlijke documenten op het inlog-deel van onze website.

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie informeert en adviseert organisaties, hulpverleners, particulieren en ongedocumenteerden zelf over de leefomstandigheden in vreemdelingendetentie. Wij doen dit door middel van:

- onze website www.meldpuntvreemdelingen.nl.
- een telefonische helpdesk voor ingeslotenen in vreemdelingendetentie over hun rechten. Hierbij verlenen we ook daadwerkelijk hulp door ondersteuning tijdens klachtprocedures.
- een informatieve nieuwsbrief voor geïnteresseerden in Vreemdelingendetentie en gedwongen uitzettingen.
- overleggen over vreemdelingendetentie met betrokken organisaties uit het veld.
- input aan advocaten die ingeslotenen bijstaan, bijvoorbeeld over detentieomstandigheden en klachtenprocedures.
- actieve deelname aan de officiële werkgroep van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en Johannes Wier Stichting, met als doel het afschaffen van eenzame opsluiting in vreemdelingendetentie.
- actieve deelname aan de PICUM-werkgroep Borders en Detention, waar we met vergelijkbare organisaties in Europa praktijkervaringen uitwisselen en elkaar op de hoogte houden van internationale richtlijnen. Ook inspireren we elkaar op strategische input. Stichting LOS wordt daarnaast bijna jaarlijks gevraagd te spreken over vreemdelingendetentie en over de werking van ons Meldpunt.

Deze activiteiten zullen in 2023 voortgezet worden.

In 2023 zal Stichting LOS, op verzoek van de Amsterdamse Blijfgroep, enkele casussen uit de vrouwenopvang actief begeleiden. Doel is om zicht te krijgen op de knelpunten en deze in te zetten in verdere informatievoorziening voor de Blijfgroep en andere organisaties voor vrouwenopvang in Nederland (1.500,- per casus)

We hopen in 2023 onze inzet verder uit te breiden door bijvoorbeeld:

- een begin te maken met de ontwikkeling van een (online) trainingsaanbod voor nieuwe hulpverleners aan ongedocumenteerden. (geschatte kosten 20.000 eenmalig).
- onze helpdesk voor hulpverleners aan EU-burgers verder uit te breiden en te professionaliseren (geschatte kosten 40 - 45.000 pj)
- te starten met informatievoorziening over de rechten van Dublinclaimanten, onderdeel van het project Dublinclaimanten (totaal geschat 43.360 – 66.700 pj).

B. Netwerkbevordering

Tijdens de bovengenoemde bijeenkomsten met informatie-uitwisseling worden contacten gelegd en het netwerk versterkt. Organisaties kunnen elkaar vinden.

Netwerk NGO's in de LVV

Al sinds 2018 organiseert Stichting LOS uitwisseling tussen de NGO's uit de steden Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Eindhoven die de uitvoering van de LVV op zich nemen. Door dit netwerk konden NGO's informatie uitwisselen en hun positie in de onderhandelingen met de lokale overheid aanscherpen. We organiseerden diverse keren overleg met de VNG en met wethouders, voorafgaand aan de Bestuursoverleggen van wethouders met de Staatssecretaris. Dit netwerk blijft de komende jaren in stand.

In 2023 zal Stichting LOS de ervaringen uit dit netwerk bespreken met NGO's in steden die nu nog niet in de LVV participeren, maar hier een rol in kunnen spelen als het Rijk de LVV landelijk uitrolt (30.000,- toegezegd).

Solidariteitsnetwerk betrokken burgers

De LVV en de lokale NGO's die opvang bieden, sluiten grote groepen ongedocumenteerden uit. Enerzijds vanwege het criterium Regiobinding, maar ook vanwege inhoudelijke criteria (geen mensen met strafblad, geen mensen uit een veilig herkomstland). Een grote groep geweigerden betreft Dublinclaimanten – asielzoekers die via een ander Europees land NL binnenkwamen, en door NL terugverwezen worden. Vanwege grote verschillen in beoordeling van asielverzoeken, de bijbehorende sociale voorzieningen en mogelijk familiebanden, hebben zij soms belang bij behandeling van hun asielverzoek door Nederland. Als zij 18 maanden buiten beeld blijven, wordt NL alsnog verantwoordelijk voor de behandeling van hun asielverzoek.

Deze groep wordt bijna nooit in de opvangvoorziening van NGO's toegelaten. Burgers bieden soms uitkomst. Leden van de Projectgroep Vluchtelingen van de landelijke Raad van Kerken verzochten Stichting LOS om een netwerk van burgers die onderdak verlenen op te zetten, in aanvulling op het bestaande aanbod van NGO's.

In 2023 wil Stichting LOS graag beginnen met de opzet van een netwerk van betrokken burgers die opvang bieden, inclusief het versterken van de stem van deze hulpverleners (100.000pj).

Netwerk Activering

Mensen zonder verblijfsvergunning mogen niet werken en kunnen geen bekostigd onderwijs volgen. Daardoor moeten zij noodgedwongen passief blijven. Dat is schadelijk voor hun gezondheid en helpt hen niet om in beweging te komen en nieuwe plannen te maken. In 2015 startten we daarom, op verzoek van hulporganisaties, met een landelijke werkgroep Zinnvolle dagbesteding en Onderwijs. Doel van deze werkgroep is om de praktijk in de verschillende steden uit te wisselen, gezamenlijk kennis op te doen over belemmeringen en mogelijke oplossingen, en indien mogelijk beleidswijziging te bevorderen. NGO's uit Eindhoven, Utrecht, Zeist, Nijmegen, Wageningen, Rotterdam en Amsterdam nemen hieraan deel. Stichting LOS houdt de ontwikkelingen bij, stimuleert en faciliteert het debat over dit thema, en plaatst regelmatig nieuwe informatie op de website www.iedereen-aandeslag.nl.

Dit netwerk onderhouden we actief.

Netwerk Dreamers

Sinds 2021 hebben we veel tijd besteed aan de groep NLse Dreamers: jonge ongedocumenteerden die in NL zijn opgegroeid en hier na hun 18de niet meer verder kunnen. Met hulp van Startfoundation kon voor 4

Amsterdamse Dreamers een studieverblijfsvergunning worden aangevraagd. Anderen werden geholpen door de toegang tot het onderwijs te vergemakkelijken, door het verduidelijken van de wetgeving. NGO's uit Amsterdam, Rotterdam en den Haag komen regelmatig samen voor uitwisseling over praktische zaken, bijvoorbeeld over het aanvragen van studieverblijfsvergunningen, toegang tot onderwijs voor jongeren in procedure, stages, VOG's en andere kwesties.

Samen met ASKV participeren we in het overleg met Amsterdam in het kader van het Amsterdamse Convenant met onderwijsinstellingen.

Dit netwerk onderhouden we actief.

Netwerk EU-burgers

In 2021 en 2022 zijn drie bijeenkomsten georganiseerd met NGO's die zich inzetten voor dakloze EU-burgers. Met hen is verder nagedacht over de wetgeving die de toegang tot daklozenopvang voor EU-burgers ontzegt. Mogelijk kunnen sommige EU-burgers aanspraak maken op méér voorzieningen dan ze momenteel krijgen. Het netwerk bestaat momenteel uit NGO's uit Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Breda.

Komend jaar zal Stichting LOS dit netwerk bijhouden.

In 2023 wil Stichting LOS dit netwerk uitbreiden en professionaliseren door een begin te maken met het project EU-burgers en sociale zekerheid (45-50.000pj)

Netwerk Vreemdelingendetentie

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie is in 2022 een overleggroep gestart met NGO's en betrokkenen die zich zorgen maken over de omstandigheden in vreemdelingendetentie. Hierin participeren Amnesty International, Johannes Wier Stichting, psychiaters, wetenschappers en vrijwillige betrokkenen met een bijzonder netwerk en/of expertise op dit onderwerp en zich nog graag willen inzetten. We wisselen informatie uit en plannen lobby-activiteiten.

In 2023 zal Stichting LOS dit netwerk een stevigere basis en structuur geven, zodat alle betrokkenen van elkaars inzet op de hoogte zijn en samen de hulpverlening kunnen versterken en acties kunnen plannen.

C. Onderzoek en rapportages

Stichting LOS wordt wekelijks gebeld of gemaïld door media en door onderzoekers die informatie vragen over de leefomstandigheden van ongedocumenteerden en ingeslotenen in vreemdelingendetentie.

Stichting LOS schrijft regelmatig korte notities om hiermee beleid te beïnvloeden. Afgelopen jaren bijvoorbeeld over de LVV, Duldung, Discretionaire Bevoegdheid, recht op Studie, rechten van EU-burgers, rechten van ongedocumenteerde vrouwen.

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie publiceert regelmatig rapportages, bijvoorbeeld over isolatiemaatregelen in vreemdelingendetentie, visitatie (gedwongen interne lichamelijke onderzoeken) en de ervaringen van mensen in vreemdelingendetentie of mensen die zijn uitgezet.

Stichting LOS wil in 2023 graag zelf méér en grondiger rapportages schrijven, zodat deze een zichtbare rol kunnen spelen in het publieke debat en impact hebben op de politieke besluitvorming. We zouden daarvoor graag een onderzoeker willen aanstellen (kosten 70.000pj).

D. Lobby

Rondom al bovengenoemde thema's is Stichting LOS, alléén of met anderen, actief in de lobby voor verbetering van de positie van mensen zonder verblijfsvergunning en in vreemdelingendetentie.

We zijn zichtbaar op social media en met onze nieuwsbrieven.

Dit blijven we in 2023 vanzelfsprekend voortzetten.

Positieversterking NGO's in landelijke uitrol LVV

De afgelopen jaren heeft Stichting LOS diverse notities opgesteld waarmee NGO's hun gemeenten informeerden over de gezamenlijke standpunten. Gemeenten konden hiermee sterker opkomen voor de belangen van ongedocumenteerden in de LVV. We organiseerden diverse keren overleg met de VNG en met wethouders, voorafgaand aan de Bestuursoverleggen van wethouders met de Staatssecretaris.

In 2023 zal Stichting LOS de ervaringen uit dit netwerk bespreken met NGO's die nu nog niet in de LVV participeren, maar hier een rol in kunnen spelen als het Rijk de LVV landelijk uitrolt. We willen hiermee de landelijke uitrol van de LVV beïnvloeden (30.000,- toegezegd).

Stem van solidaire burgers versterken

De LVV en de lokale NGO's die opvang bieden, sluiten grote groepen ongedocumenteerden uit. Individuele burgers bieden soms uitkomst. Leden van de Projectgroep Vluchtelingen van de landelijke Raad van Kerken verzochten Stichting LOS om een netwerk van deze burgers die onderdak verlenen op te zetten, in aanvulling op het bestaande aanbod van NGO's.

Een dergelijk solidariteitsnetwerk heeft niet alleen praktische impact, maar heeft ook als doel om de stem van de individuele opvangadressen in het maatschappelijk debat te versterken. Veel burgers maken zich zorgen over de verharding van het debat over asiel en migratie, maar voelen zich machteloos. Dit netwerk geeft zo ook een stem aan bescheiden hulpverleners, een stem die te weinig gehoord wordt in het publieke debat.

In 2023 wil Stichting LOS graag beginnen met de opzet van een netwerk van opvang door solidaire burgers, inclusief het versterken van de stem van deze hulpverleners (100.000pj).

In 2023 zou Stichting LOS opvang bij solidaire burgers ook graag aanbieden aan Dublinclaimanten, in combinatie met ons projectvoorstel Dublinclaimanten. Binnen dat projectvoorstel hoort lobby voor verandering van de Dublinregeling, en het geven van een stem aan de doelgroep (43.360 voor het eerste jaar, 66.700 voor volgende jaren).

Kansen geven door activering

Mensen zonder verblijfsvergunning mogen niet werken en kunnen geen bekostigd onderwijs volgen. Daardoor moeten zij noodgedwongen passief blijven. Dat is schadelijk voor hun gezondheid en helpt hen niet om in beweging te komen en nieuwe plannen te maken.

In 2023 blijft Stichting LOS aandacht vragen voor het belang van activering, met name door het concept Duldung als route naar duurzaam toekomstperspectief te promoten. Bovendien brengen we het belang van legalisering voor afgestudeerde MBO'ers onder de aandacht in het kader van de Dreamers-campagne.

NLse Dreamers zichtbaar maken

NLse Dreamers zijn jonge ongedocumenteerden die in NL zijn opgegroeid en hier na hun 18de niet meer verder kunnen. Startfoundation is begonnen met lobby om de toekomstperspectieven voor deze groep jongeren te versterken.

In 2023 zal stichting LOS zich, zowel met de landelijke Dreamers-campagne als de Amsterdamse Convenantsgroep inzetten op lobby om de toegang tot onderwijs en werk voor deze ongedocumenteerde jongeren wettelijk beter te regelen.

Rechten van EU-burgers bevorderen

Mogelijk kunnen sommige EU-burgers aanspraak maken op méér voorzieningen dan ze momenteel krijgen. **In 2023 wil Stichting LOS** een start maken met een proefproces over het recht op onderdak voor deze groep.

Omstandigheden in Vreemdelingendetentie verlichten

Ter verbetering van de omstandigheden in vreemdelingendetentie bespreken we onze ervaringen met de uitvoerders, met name:

- we adviseren de directie van de detentiecentra in beleidsuitvoering.
- we adviseren DJI over verbetering van het klachtensysteem.
- we informeren en adviseren de Commissie van Toezicht van het Detentiecentrum, en MedTzorg, de medische dienstverlening over verbeterplannen.

De Ombudsman wordt regelmatig bijgepraat over omstandigheden in de detentiecentra.

Tot slot brengen we structurele misstanden onder de aandacht van politici en media.

In 2023 wil het Meldpunt Vreemdelingendetentie de contacten met directie van de detentiecentra verbeteren en zorgen dat we meer invloed hebben op hun beleid. Daarnaast blijven we pers en politici op de hoogte houden van omstandigheden rondom vreemdelingendetentie en uitzetting.

Wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring beïnvloeden

De afgelopen jaren heeft het Meldpunt Vreemdelingendetentie zich regelmatig uitgesproken over het wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring. Het wetsvoorstel heeft als doel een minder gevangenisachtig regime te introduceren in Vreemdelingendetentie. Het voorstel is al in 2013 in internetconsultatie voorgelegd, maar door diverse novelles nog steeds niet aangenomen. Momenteel ligt het weer bij de Staatssecretaris voor een nieuwe aanpassing.

In 2023 zal het Meldpunt Vreemdelingendetentie de ontwikkelingen rondom dit wetsvoorstel vanzelfsprekend blijven opvolgen en waar nuttig, Tweede Kamerleden informeren over de gevolgen van het voorgestelde regime voor de ingeslotenen.

Humaniteit tijdens deportaties

In 2022 heeft het Meldpunt Vreemdelingendetentie meer naamsbekendheid gekregen over onze inzet rondom misstanden tijdens uitzettingen waardoor advocaten en organisaties uitgezette cliënten actief hebben doorverwezen naar ons. Zo horen we eerder van dreigende deportaties, kunnen ingeslotenen en hun hulpverleners daarover voorlichten en na afloop bijstaan bij misstanden. Daarbij is er veel onduidelijk over de afgifte van tijdelijke reisdocumenten door ambassades, wij volgen dit actief.

In 2023 wil het Meldpunt Vreemdelingendetentie misstanden tijdens uitzettingen blijven monitoren en uitgezette vreemdelingen blijven ondersteunen tijdens klachtprocedures over hun behandeling. Waar nodig zoeken we pers en politiek op.

E. Organisatie

Het draaiend houden van het kantoor van Stichting LOS kost vanzelfsprekend ook personele inzet. Dit betreft bijvoorbeeld intern overleg, overleg met het bestuur en met andere partners in het veld, bijwonen van netwerkbijeenkomsten, overleg met fondsen en het schrijven van projectvoorstellen.

In 2022 trad Igor Ivakic aan als voorzitter van het **bestuur** van Stichting LOS. In 2023 zal één bestuurslid terugtreden, we zoeken naar vervanging.

In 2023 zullen bij Stichting LOS **twee medewerkers** werken voor ieder 4 dagen per week, plus permanent 4 stagiaires in deeltijd voor het uitgebreide Meldpunt.

De **Raad van Advies** is in 2022 opgeheven. Enkele leden stopten. In de praktijk bleek het moeilijk voor de betrokken deelnemers werkelijk inhoudelijk mee te denken.

F. Begroting

Hieronder een kort overzicht van de geplande uitgaven van Stichting LOS voor 2023.

Voor elk projectvoorstel is een uitgebreide beschrijving beschikbaar.

	2023	
Huidig werk Stichting LOS		€ 83.365,31
Huidig werk Meldpunt Vreemdelingendetentie		€ 73.717,29
Totaal huidig werk 2023:		€ 157.082,60
Projectvoorstellen:	EU burgers en sociale zekerheid	€ 45.000,00
	Dublinclaimanten in beeld (ism Amsterdam City Rights)	€ 43.360,00 (wv € 18.400,- St LOS)
	Versterken inzet solidaire burgers	€ 100.000,00
	Onderzoeker	€ 70.000,00
	Training Juridisch begeleiders Noodopvangen	€ 20.000,00 éénmalig

G. Groeiproces naar Versterking Stichting LOS

Zoals hierboven vermeld, heeft Stichting LOS de ambitie om de organisatie de komende jaren te versterken. De huidige formatie is onvoldoende om effectief invloed te hebben op het vreemdelingen- en migratiebeleid. In het bovenstaande werkplan staan onze voornemens voor de komende jaren vermeld. Idealiter vinden we voldoende financiering per project, en kunnen we deze projecten uitvoeren.

Omdat we nog geen zicht hebben op voldoende financiering voor alle bovengenoemde projecten, zullen we starten met een groeiproces.

- De eerste extra middelen zullen we inzetten voor het project Versterken Inzet Solidaire Burgers. We doen dit om draagvlak en zichtbaarheid van de organisatie te versterken.
- Zodra we voor dit project voldoende middelen hebben geworven, zullen we resterende middelen inzetten in het aanstellen van een onderzoeker/ communicatiemedewerker. Producten die door deze medewerker worden ontwikkeld, zijn relevant voor het versterken van onze lobbyfunctie.